

Ξενοφώντας, Πόροι V 11-13

στο παρακάτω απόσπασμα του διδακτικού έργου «Πόροι» ο Ξενοφώντας συνδέει την οικονομική ευημερία της Αθήνας με τα αγαθά της ειρήνης.

εἰ δέ τις αὖ εἰς χρήματα κερδαλεώτερον νομίζει εἶναι τῇ πόλει πόλεμον ἢ εἰρήνην, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα πῶς ἂν ἄμεινον ταῦτα κριθείη ἢ εἴ τις τὰ προγεγεννημένα ἐπανασκοποίη τῇ πόλει πῶς ἀποβέβηκεν. εὐρήσει γὰρ τό τε παλαιὸν ἐν εἰρήνῃ μὲν πάνυ πολλὰ χρήματα εἰς τὴν πόλιν ἀνενεχθέντα, ἐν πολέμῳ δὲ πάντα ταῦτα καταδαπανηθέντα · γινώσεται δ', ἣν σκοπῇ, καὶ ἐν τῷ νῦν χρόνῳ διὰ μὲν τὸν πόλεμον καὶ τῶν προσόδων πολλὰς ἐκλιπούσας καὶ τὰς εἰσελθούσας εἰς παντοδαπὰ πολλὰ καταδαπανηθείσας, ἐπεὶ δὲ εἰρήνην κατὰ θάλατταν γεγένηται, ἠύξημένας τε τὰς προσόδους, καὶ ταύταις ἐξὸν τοῖς πολίταις χρῆσθαι ὅ τι βούλονται. [13] εἰ δέ τις με ἐπερωτῶ· ἥ καί, ἂν τις ἀδικῇ τὴν πόλιν, λέγεις ὡς χρή καὶ πρὸς τοῦτον εἰρήνην ἄγειν; οὐκ ἂν φαίην · ἀλλὰ μᾶλλον λέγω ὅτι πολὺ θᾶττον ἂν τιμωροίμεθα αὐτούς, εἰ μηδένα ὑπάρχοιμεν ἀδικοῦντες · οὐδένα γὰρ ἂν ἔχοιεν σύμμαχον.

Γ.1 Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παρακάτω αποσπάσματος «εἰ δέ τις με ἐπερωτῶ...ἂν ἔχοιεν σύμμαχον» Μονάδες 10

Γ.2 Με βάση το αδίδακτο κείμενο, ποια είναι τα πλεονεκτήματα της ειρήνης και ποια τα μειονεκτήματα του πολέμου; Μονάδες 10

Γ3.α. «πολλὰς ἐκλιπούσας καὶ τὰς εἰσελθούσας εἰς παντοδαπὰ [πολλὰ] καταδαπανηθείσας» να μετατρέψετε τις μετοχές του αποσπάσματος σε β' ενικό πρόσωπο της οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή που βρίσκονται. (μονάδες 3)

β. Για τα επιρρήματα του αποσπάσματος «ἀλλὰ μᾶλλον λέγω ὅτι πολὺ θᾶττον ἂν τιμωροίμεθα αὐτούς» που βρίσκονται στο συγκριτικό βαθμό, να γράψετε τους άλλους δύο βαθμούς. (μονάδες 4)

γ. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις: τις : τη δοτική πληθυντικού προσόδους : την ονομαστική πληθυντικού πολίταις : την κλητική ενικού (μονάδες 3) Μονάδες 10

Γ4.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τούς όρους: ἢ εἰρήνην, ταῦτα (το πρώτο του κειμένου), τῶν προσόδων, ἄγειν. (μονάδες 4)

β. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τη μετοχή ἀνενεχθέντα και να δικαιολογήσετε τον χαρακτηρισμό της. (μονάδες 2)

γ. «πῶς ἂν ἄμεινον ταῦτα κριθείη», «ὡς χρή καὶ πρὸς τοῦτον εἰρήνην ἄγειν»: Να χαρακτηρίσετε το είδος των προτάσεων και να επισημάνετε τον συντακτικό τους ρόλο. (μονάδες 4) Μονάδες 10

(αδίδακτο πανελλαδικών εξετάσεων 2020)

Απαντήσεις

Αν κάποιος με ρωτούσε (στην περίπτωση που κάποιος με ρωτούσε) [1 μόριο] : Αλήθει, (πράγματι) και στην περίπτωση που κάποιος αδικεί την πόλη, ισχυρίζεσαι πως η πόλη πρέπει να διάκειται (συμπεριφέρεται) ειρηνικά / να κάνει ειρήνη [2 μόρια] . Δεν μπορώ (δεν θα μπορούσα να το ισχυριστώ) [1 μόρια]. Αλλά περισσότερο λέω ότι ευκολότερα / γρηγορότερα μπορούμε να τιμωρήσουμε αυτούς / να εκδικηθούμε αυτούς [2 μόρια] αν κανένα δεν αρχίσουμε να αδικούμε [2 μόρια]. Γιατί δεν μπορεί να έχουν κανένα σύμμαχο. [2 μόρια].

Ο συγγραφέας για να απαριθμήσει τα πλεονεκτήματα της ειρήνης και τα μειονεκτήματα του πολέμου επανεξετάζει τα γεγονότα του παρελθόντος

A. σε καιρό ειρήνης υπάρχει

- αύξηση εσόδων (*έν ειρήνη μὲν πάνυ πολλὰ χρήματα εἰς τὴν πόλιν ἀνενεχθέντα, ἐπεὶ δὲ εἰρήνη κατὰ θάλατταν γέγνηται, ἠύξημένας τε τὰς προσόδους,*)
- οικονομική ευχέρεια στους πολίτες (*καὶ ταύταις ἐξὸν τοῖς πολίταις χρῆσθαι ὅ τι βούλονται.*

B. Σε καιρό πολέμου υπάρχει

- αύξηση των εσόδων (*ἐν πολέμῳ δὲ πάντα ταῦτα καταδαπανηθέντα*)
- μείωση των εσόδων (*ἐν τῷ νῦν χρόνῳ διὰ μὲν τὸν πόλεμον καὶ τῶν προσόδων πολλὰς ἐκλιπούσας*)
- κατασπατάληση του δημοσίου χρήματος (*καὶ τὰς εἰσελθούσας εἰς παντοδαπὰ πολλὰ καταδαπανηθείσας*).

Γ.2

α.

ἐκλιπούσας - ἐξέλειπες

εἰσελθούσας -: εἰσῆεις -εἰσῆεισθα

καταδαπανηθέντας : κατεδαπανῶ

β.

μᾶλλον : μάλα – μάλιστα

θᾶττον : ταχέως -τάχιστα

γ. τις : τισὶν

προσόδους : αἱ πρόσοδοι

πολίταις : ὧ πολῖτα.

Γ3. Α.

α.

ἢ εἰρήνην : β ὁρος σύγκρισης από το κερδαλεώτερον (α' ὁρος πόλεμον).

ταῦτα (το πρώτο του κειμένου) : υποκείμενο του ρήματος ἄν κριθεῖ (απτική σύνταξη)

τῶν προσόδων : γενική διαιρετική στο πολλάς

ἄγειν : υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα χρή - τελικό απαρέμφατο.

β. ἀνενεχθέντα : κατηγορηματική μετοχή από το ρήμα εὐρήσει.

γ. «πῶς ἂν ἄμεινον ταῦτα κριθεῖ»: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση ως αντικείμενο στο ρήμα οἶδα.

«ὥς χρή καὶ πρὸς τοῦτον εἰρήνην ἄγειν» δευτερεύουσα ειδική πρόταση (ὥς δηλώνει υποκειμενική κρίση) . Αντικείμενο στο ρήμα λέγεις.

